

VIII. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O INDUSTRIJSKOJ BAŠTINI
posvećena temi

OBNOVA INDUSTRIJSKOG NASLIJEĐA

8th INTERNATIONAL CONFERENCE ON INDUSTRIAL HERITAGE
Thematically related to

RENEWAL OF INDUSTRIAL HERITAGE

ZBORNIK SAŽETAKA

COLLECTION OF SUMMARIES

VIII. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O INDUSTRIJSKOJ BAŠTINI
8th INTERNATIONAL CONFERENCE ON INDUSTRIAL HERITAGE

Nakladnik / Publisher

PRO TORPEDO Rijeka

Udruga za promicanje i očuvanje riječke industrijske baštine

Society for Promotion and Protection of Rijeka's Industrial Heritage

Rijeka, Irene Tomee 4

Za nakladnika / For the publisher

Velid Đekić

Urednici / Editors

Iva Mrak, Nana Palinić

Prijevod / Translation

Tatjana Dunatov

Lektura i korektura / Language editing and proofreading

Gordana Ožbolt

Prijelom i grafičko uređenje / Layout and graphic design

Studiograf Rijeka

Oblikovanje naslovnice / Cover design

Ivica Oreb, Studio Oblik Rijeka

Tisak / Print

Studiograf Rijeka

Naklada / Edition

150 primjeraka / 150 pcs

Tiskano 2018. / Printed 2018

ISSN 1848-4794

VIII. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O INDUSTRIJSKOJ BAŠTINI
8th INTERNATIONAL CONFERENCE ON INDUSTRIAL HERITAGE

posvećena temi / Thematically related to

OBNOVA INDUSTRIJSKOG NASLIJEĐA

RENEWAL OF INDUSTRIAL HERITAGE

ZBORNIK SAŽETAKA

COLLECTION OF SUMMARIES

Rijeka, Hrvatska, 25. – 26. svibnja 2018./ Rijeka, Croatia, 25 – 26 May 2018

SADRŽAJ / TABLE OF CONTENTS

RIJEČ DOBRODOŠLICE / WELCOME SPEECH	12
RIJEKA I OBNOVA INDUSTRIJSKOG NASLIJEĐA / RIJEKA AND THE RENEWAL OF INDUSTRIAL HERITAGE	14
OPĆE TEME O INDUSTRIJSKOM NASLIJEĐU, POMORSTVU I PROIZVODNJI TORPEDA / GENERAL TOPICS ON INDUSTRIAL HERITAGE, SEAFARING AND TORPEDO PRODUCTION	16
PROGRAM / PROGRAMME	18
Tema: Obnova industrijskog naslijeđa – Uvodna predavanja Topic: Renewal of industrial heritage – Introductory lectures	
Biserka Dumbović Bilušić, Nenad Labus, Nikolina Radić Štivić	24
<i>Budućnost industrijske baštine u urbanom razvoju Rijeke / Future of industrial heritage in the urban development of Rijeka</i>	
Snješka Knežević	26
<i>Pretvorba tvornice duhana u Zagrebu u muzej. Planovi i zbilja / Conversion of a tobacco factory in Zagreb into a museum. Plans and reality</i>	
Sonja Ifko	28
<i>Uspjesi i izazovi obnove industrijske baštine – iskustva iz Slovenije / Successes and Challenges of Industrial Heritage Renewal – Experiences from Slovenia</i>	
Zrinka Paladino	30
<i>Istraživanje i zaštita povijesnoga industrijskog naslijeđa grada Zagreba / Research and protection of the City of Zagreb historical and industrial heritage</i>	
Tema: Obnova industrijskog naslijeđa, podtema: Obnova industrijskog naslijeđa – realizacije Topic: Renewal of industrial heritage, Subtopic: Renewal of industrial heritage – realisations	
Hrvoje Bartulović, Dujmo Žižić	34
<i>Transformacija industrijskih građevina uz Ulicu Domovinskog rata u Splitu / Transformation of industrial buildings along the Ulica Domovinskog rata, Split (Domovinski rat Street in Split)</i>	
Piroska Varga	36
<i>Gledište arhitekta o prenamjeni nekadašnje tvornice / Architect's point of view on the reuse of a former factory</i>	
Gábor Fábián	38
<i>Pokazati povijesni kontinuitet / To show the historical continuity</i>	
Zsolt Vasáros	40
<i>Disonantna baština u krajobrazu: arhitektonske interpretacije napuštenih industrijskih ostataka u Mađarskoj / Dissonant heritage in the landscape: architectural interpretations of abandoned industrial relicts in Hungary</i>	

Saša Dobričić, Marco Acri	42
Obnova mlina <i>Molino Stucky</i> u Veneciji. Uvažavanje izvornosti u prilagođenoj prenamjeni / <i>The Restoration of the Stucky Mill in Venice – Respecting the Authenticity in Adaptive Reuse</i>	
Irena Matković, Darko Šiško	44
Industrijsko naslijeđe, integrirana urbana obnova i kreativni grad / <i>Industrial heritage, integrated urban restoration and creative city</i>	
Zrinka Barišić Marenić	46
Regeneracija zagrebačkog industrijskog naslijeđa / <i>Regeneration of Zagreb's industrial heritage</i>	
Tema: Obnova industrijskog naslijeđa, podtema: Projekti obnove industrijskog naslijeđa	
Topic: Renewal of industrial heritage, Subtopic: Projects for the renewal of industrial heritage	
Antonella Caroli, Isabella Artioli	50
Trst – Rijeka: dvije luke jedna povijest. Projekt za budućnost stare tršćanske luke – Imperijalan energetski park Trst / <i>Trieste – Rijeka: Two ports one history. A project for the future of the old port of Trieste – Imperial Energy Park Trieste</i>	
Dubravka Đukanović	52
Vrednovanje nove uloge industrijskog naslijeđa – razlozi za i protiv / <i>Valorization of a new role of industrial heritage – pros and cons</i>	
Petra Karuza	54
Industrijska baština Rafinerije nafte na Mlaki – potencijali obnove i prenamjene prvog pogona za industrijsku preradu nafte u Europi. Urbanističko-arhitektonska studija / <i>Industrial heritage of Oil Refinery at Mlaka - Potentials of renewal and reuse of the first plant for industrial oil processing in Europe. Urban architectural study</i>	
Gergely Galántai, Szabolcs Helfrich	56
Živahni silosi – prijedlog za prenamjenu silosa za zob u Mezőhegyesu / <i>Busytowers – Reuse Proposal of Oat Silos in Mezőhegyes</i>	
József Árva	58
Obnova vodenice Liva i njezine okolice / <i>The renewal of Liva-water mill and its surrounding</i>	
Szabolcs Helfrich	60
Virtualna rekonstrukcija žitnice u Mezőhegyesu, Mađarska / <i>Virtual reconstruction of a granary in Mezőhegyes, Hungary</i>	
Zoltán Szécsi	62
Od <i>brownfield</i> do <i>greenfield</i> lokacije – Nedovršena povijest višeslojnog objekta baštine / <i>From brownfield to greenfield – The unfinished history of a multi-layered piece of the heritage</i>	
Anica Draganić	64
Obnova pivovare <i>Lazar Dundžerski</i> – između utopije i stvarnosti / <i>Brewery of Lazar Dundžerski Renewal – Between Utopia and Reality</i>	
Sanja Jerković	66
Nova labinska Kova (obnova rudarske baštine Labina) / <i>New Labin Kova – Renewal of the mining heritage in Labin</i>	

Tina Vrtarić, Zrinka Barišić Marenić	68
<i>Duga Resa – postindustrijski grad 21. stoljeća / Duga Resa – post-industrial city of the twenty-first century</i>	
Tema: Obnova industrijskog naslijeđa, podtema: Teorija, edukacija i sinteza	
Topic: Renewal of industrial heritage, Subtopic: Theory, education and synthesis	
Iván Nagy	72
<i>Š one strane multifunktionalnosti – mogućnosti koje donose složeni programi (hibridi) / Beyond Multifunctionality – Chances Created by Complex Programs (Hybrids)</i>	
Esther Giani	74
<i>Venecija i njezina industrijska zona: Porto Marghera / Venice and its Industrial District: Porto Marghera</i>	
Irene Peron	76
<i>Izboriti se za mogućnosti: uloga sanacije u obnovi brownfield lokacije / Competed for potentialities: remediation role in brownfield urban renewal</i>	
Marko Nikolić	78
<i>Mogućnosti zaštite, revitalizacije i prezentacije industrijske baštine u slučaju ljevaonice Pantelić u Beogradu / Possibilities of protection, revitalization and presentation of industrial heritage in the case of Pantelić foundry in Belgrade</i>	
Sanja Lončar-Vicković, Lucija Lončar, Marija Krajnović	80
<i>Zidam kuću trokatnicu, miješam malter, motam žicu – obrazovanje graditelja za baštinu / Building a three-storey house, mixing mortar, twisting wire – Builders' education for heritage</i>	
Gergely Sági	82
<i>Novi život tvornice tekstila / The new life of a textile factory</i>	
Vlatko Čakširan	84
<i>Manifestacija Dani industrijske baštine grada Siska – iskustva organizacije / Days of industrial heritage of the town of Sisak – Organisation experience</i>	
Tema: Opće teme o industrijskom naslijeđu, pomorstvu i proizvodnji torpeda	
Topic: General topics on industrial heritage, seafaring and torpedo production	
Lidija Butković Mićin	88
<i>Ulaganja u skladišne kapacitete riječke luke nakon Drugoga svjetskog rata / Post World War II investments into warehousing facilities of port of Rijeka</i>	
Srđan Škunca	90
<i>Planiranje i izgradnja radničkog naselja Titovog brodogradilišta u Kraljevici 1948. – 1951. / Planning and construction of workers' settlement for the Tito Shipyard in Kraljevica 1948 – 1951</i>	
Ana Alebić-Juretić	92
<i>C. i kr. Mornarička akademija: od početka u Veneciji do kraja u Braunau na Innu / I&R Naval academy: from its beginning in Venice to the end in Braunau am Inn</i>	
Alen Žunić	94
<i>Industrijske i prometne zgrade arhitekta Aleksandra Dragomanovića kao naslijeđe moderne / Industrial and transport buildings by architect Aleksandar Dragomanović as modernism heritage</i>	

Maja Pličanić	96
<i>Fabrika duhana u Sarajevu: industrijsko arhitektonsko naslijeđe 20. stoljeća / Tobacco factory in Sarajevo: twentieth century industrial architectural heritage</i>	
Martin Pilsitz	98
<i>Arhitektonski razvoj povijesnih pivovara u Budimpešti između 1815. i 1915. / The architectural development of historical breweries – in Budapest between 1815 and 1915</i>	
Jasenska Kranjčević	100
<i>Arhitektura vinarija u Hrvatskoj – Neistražena industrijska baština / Winery architecture in Croatia – Unexplored industrial heritage</i>	
Nikolina Radić Štivić, Biserka Dumbović Bilušić	102
<i>Od industrijske cjeline do kulturnog kvarta Benčić u Rijeci / From an industrial complex to the Benčić cultural town area of Rijeka</i>	
Ivana Golob Mihić, Kristina Pandža	104
<i>Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine – obnova motornog broda Galeb / Tourist valorisation of representative monuments of Rijeka's industrial heritage – Restoration of the motorboat Galeb</i>	
Stanislav Južnič	106
<i>Sačuvano materijalno naslijeđe isusovaca u Rijeci i okolici / Preserved Jesuit material heritage in Rijeka and nearby</i>	
Josip Vretenar	108
<i>Inženjeri C. i kr. ratne mornarice / Engineers of the Imperial and Royal Navy</i>	
Johanna II von Trapp, Shela Gobertina vonTrapp	110
<i>Prijedlog Tvornice torpeda Whitehead, Pomorskog muzeja i Mirovnog konferencijskog centra Whitehead von Trapp / Proposed Whitehead Torpedo factory & Naval museum and Whitehead von Trapp Peace conference centre concept</i>	
Hildebrand P. G. de Boer	112
<i>Prijedlog regionalne mreže Rijeka-Kvarner o industrijskoj baštini / Proposed Rijeka-Kvarner regional network on industrial heritage & innovation</i>	
Hildebrand P. G. de Boer, Johanna II von Trapp, Shela Gobertina vonTrapp	114
<i>Prijedlog mreže pomorske baštine Jadrana / Proposed Adriatic naval heritage network</i>	
István Bartók	116
<i>In situ proizvodnja velikih elemenata iz armiranog betona – herojska prošlost i današnja stvarnost / In situ great element prefabrication of reinforced concrete – The heroic past and the reality today</i>	
Vlasta Budiša, Mirela Ravas	118
<i>Obnova parne lokomotive i vagona posljednje kompozicije beljske uskotračne željeznice / Conservation and restoration works – Restoration of steam locomotive and carriages of the last composition of Belje's narrow-gauge railway</i>	

Tina Tomšič, Sagita Mirjam Sunara	120
Smjernice za konzervatorsko-restauratorski zahvat na skulpturi <i>Zid</i> autorice Dore Kovačević iz Parka skulptura Željezare Sisak / <i>Guidelines for conservation-restoration intervention on the sculpture Wall by artist Dora Kovačević in the Sculpture Park of Sisak ironworks</i>	
Poster sekcija	
Poster section	
Daina Glavočić	124
Kako to rade drugi – obnova industrijske baštine / <i>How others do it – restoration of industrial heritage</i>	
Marko Hadjina, Tin Matulja, Dario Jocić, Feručo Brubnjak	126
Metodologija za virtualni opis kvarnerskog guca namijenjena očuvanju hrvatskog brodograđevnog naslijeđa / <i>Traditional wooden shipbuilding – methodology for virtual reality design of Kvarner guc towards preserving croatian shipbuilding heritage</i>	
Gorana Ljubičić	128
Riječki <i>waterfront</i> : modaliteti organizacije cjelovitog postupka obnove obalnog područja / <i>Rijeka waterfront: modalities of organisation of the overall procedure of waterfront area restoration</i>	
Nataša Mihajlović	130
Kako oživjeti industrijsko naslijeđe – nekoliko primjera iz Španjolske / <i>How to revive industrial heritage – a few examples from Spain</i>	
Iva Mrak, Marko Franković, Nana Palinić, Igor Golčić	132
Studentski projekti prenamjene objekta <i>Energane</i> u Rijeci / <i>Students' projects of reuse of Energana, former power plant in Rijeka</i>	
Ana Turk, Sonja Ifko	134
Tvornica glazbe <i>Hartera</i> – prenamjena napuštene industrijske baštine grada Rijeke / <i>Music factory Hartera – reuse of abandoned city of Rijeka's industrial heritage</i>	
Josip Vretenar	136
Protuzračna skloništa u Puli / <i>Air raid shelters in Pola/Pula</i>	
Dujmo Žižić, Hrvoje Bartulović, Bruno Bartulović	138
Dom kulture u Majdanu. Potencijal napuštenih zgrada društvenog standarda u tvorničkim naseljima / <i>Cultural centre in Majdan - potential of abandoned buildings of social standard in factory settlements</i>	
LISTA SUDIONIKA / LIST OF PARTICIPANTS	140

Marko Nikolić

MOGUĆNOSTI ZAŠTITE, REVITALIZACIJE I PREZENTACIJE INDUSTRIJSKOG NASLIJEĐA U SLUČAJU LJEVAONICE *Pantelić* U BEOGRADU

Ključne riječi: *industrijsko naslijeđe, zaštita, revitalizacija, autentičnost, integritet, obrazovanje*

Proces obrazovanja za studente arhitekture, buduće graditelje, omogućava razumijevanje problema zaštite industrijskog naslijeđa, njegova povijesnog i urbanog konteksta, njegove geneze te kulturne i arhitektonske vrijednosti. Ovaj rad prikazuje traženje mogućnosti za zaštitu ljevaonice *Pantelić* u Beogradu, prezentaciju i uključenje u suvremen način života tog kompleksa. Dio je to magistarskog akademskog programa na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Studenti projektiranjem stavljaju naglasak na iscrpno istraživanje cijele povijesti ljevaonice, razne promjene u strukturi, od sredine 19. stoljeća do danas. Cilj je bio definirati održivo rješenje koje bi zaštitilo sve razvojne faze kompleksa. S druge strane, zamisao je bila da se taj kompleks opet aktivira i učini korisnim te da se integrira u svoju neposrednu okolinu. Studenti su predložili niz modernih kulturnih, obrazovnih i umjetničkih načina korištenja kompleksa, koja bi bila u skladu s njegovim karakterom i značajem, kao jedan od načina realizacije njegove aktivne budućnosti.

POSSIBILITIES OF PROTECTION, REVITALIZATION AND PRESENTATION OF INDUSTRIAL HERITAGE IN THE CASE OF “PANTELIĆ” FOUNDRY IN BELGRADE

Key words: *Industrial heritage, protection, reactivation, authenticity, integrity, education*

The education process for the students of architecture, the future builders, provides possibilities to comprehend the problems of the city industrial heritage protection, its historical and urban context, its genesis and cultural and architectural values. The paper will present search for possibilities of protecting the “Pantelić” Foundry in Belgrade, its presentation and inclusion in the modern way of life. It was part of the master academic program at the Faculty of Architecture University of Belgrade. Through a designing process the students put an accent on comprehensive investigations of its entire history: various changes in its structure, from the middle of 19th century to the present day. The goal was to define a sustainable solution that would protect all the development stages of the complex. On the other hand, the idea was to make the complex active and useful once again, and to reintegrate it in its immediate surroundings. Consequently, the students proposed a number of modern cultural, educational and artistic uses of the complex, which would be in correlation with its character and significance, thus providing a way of achieving an active future.